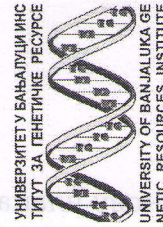

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ИНСТИТУТ ЗА ГЕНЕТИЧКЕ РЕСУРСЕ

UNIVERSITY OF BANJA LUKA
GENETIC RESOURCES INSTITUTE

Број: 22-6525/13

Датум: 26.07 2013. године

Опште одређе

Члан 1.

Овим Правилником се уређује рад у лабораторијама и отварањем лабораторијама у Институту за генетичке ресурсе Универзитета у Бањалуци (у даљем тексту: Лабораторија), боравак особа и других лица у лабораторијама, правна права лабораторијског скупа и одговарајуће складиштење, улагање хемиката и инвентарне опреме, правна поштовања и рада у лабораторијама, инвентар лабораторије.

Члан 2.

Назив Лабораторије и њен број утврђен је овим Правилником и наведен се у

ПРАВИЛНИК

О РАДУ ЛАБОРАТОРИЈА

ИНСТИТУТА ЗА ГЕНЕТИЧКЕ РЕСУРСЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊАЛУЦИ

Члан 3.

Лабораторија је наменски простор, у коме се изводе различити експерименти, у скупу напредно-истраживачког, боравак особа, лица, боравак особа и осталих активности Института, а који је одређен неопходним инвентаром и којим се може изводити рад у лабораторијама.

Члан 4.

Пристап у лабораторије могу имати само оне које су квалификоване особе, уз одобрење одговорног лица за рад лабораторије (у даљем тексту: шеф лабораторије), а које су претходно утврдиле да се одређена особа одређеном еволуира.

Члан 5.

Шеф лабораторије је одговоран за рад лабораторије и одговарајуће складиштење и поштовања одређена овим Правилником.

Бањалука, јун 2013. године

На основу члана 16 став 10. Статута Института за генетичке ресурсе Универзитета у Бањалуци, Научно вијеће на 26. сједници одржаној 12.07.2013. год. , доноси

ПРАВИЛНИК О РАДУ ЛАБОРАТОРИЈА И ОТВОРЕНИХ ЦЈЕЛИНА ИНСТИТУТА ЗА ГЕНЕТИЧКЕ РЕСУРСЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊАЛУЦИ

Опште одредбе

Члан 1.

Овим Правилником се уређује рад у лабораторијама и отвореним цјелинама Института за генетичке ресурсе Универзитета у Бањалуци (у даљем тексту: Лабораторија), боравак особља и других лица у Лабораторији, правила прања лабораторијског сућа и одлагања отпадака, складиштење, чување хемикалија и инцидентне ситуације, правила понашања и рада у Лабораторији, инвентар Лабораторије.

Члан 2.

Назив Лабораторија и њихов број утврђен је овим правилником и налази се у додатку 1.

Шефа Лабораторија именује директор на период од четири године.

Члан 3.

Лабораторија је намјенски простор, у коме се изводе различити експерименти, у сврху научно-истраживачког рада или реализације редовних и осталих активности Института, а који је опремљен неопходним инвентаром и као такав не може имати другу намјену.

Члан 4.

Приступ у Лабораторије могу имати само за то квалификоване особе, уз одобрење одговорног лица за рад лабораторије (у даљем тексту: шеф лабораторије), а које су претходно упознате са одредбама овог Правилника.

Члан 5.

Шеф лабораторије је дужан да води бригу о стању лабораторијског инвентара, распореду за рада, дужностима и обавезама лабораторијског особља и поштовања одредби из овог Правилника.

Члан 6.

Лабораторијско особље је дужно да се понаша у складу са овим Правилником и према упутама и налозима шефа лабораторије.

Рад у Лабораторији

Члан 7.

Сви који раде у Лабораторији дужни су упознати се са Правилима понашања и рада у Лабораторији (у даљем тексту Правила рада) и понашати се у складу са истима.

Члан 8.

Особље које изводи истраживање, редовне и друге активности у Лабораторији је дужно прије почетка рада упознати све учеснике у том раду са Правилима рада. Такође је овлаштен да одстрани из Лабораторије неквалификоване особе, као и лица која би својим понашањем и непридржавањем Правила рада или на било који сличан начин довели или могли довести у опасност живот или здравље самог себе и других особа, као и проузроковати материјалну штету. Такође, је дужан да обезбиједи да се по завршетку рада Лабораторија остави у првобитном, примљеном стању.

Члан 9.

Рад у Лабораторији је дозвољен и истраживачима - сарадницима на редовним активностима и пројектима Института. Заинтересовани сарадници достављају захтјев за рад у Лабораторији са описом садржаја и динамиком рада. Рад одобрава директор.

Сарадник који има одобрење за рад, води редовну евиденцију о раду, утрошку материјала и коришћењу инвентара Института, коју доставља шефу Лабораторије.

Студенти у Лабораторији

Члан 10.

Студенти који обављају вјежбе, раде дипломски рад или обављају практичну наставу / теренску праксу у Лабораторији могу боравити у истој, само у присуству особе коју је одредио шеф лабораторије. Студенти су дужни придржавати се датог распореда рада. Они су дужни припремити се за планирани рад, те активно судјеловати у њеном провођењу и разради резултата, уз придржавање писаних и усмених саопштења добијених од стране руководица одређене активности.

Студенти су дужни у свему се придржавати Правила рада у лабораторији, као и да о примијећеним недостацима или насталој штети смјеста обавијесте присутног руководица.

Члан 11.

Студенти и друга лица која раде у лабораторији који намјерно и неовлаштено оштете лабораторијски инвентар ће сносити материјалну одговорност за почињену штету.

Правила понашања и рада у Лабораторији

Члан 12.

У току рада у Лабораторији се морају поштовати следећа правила:

1. Приликом рада у лабораторији се мора носити заштитна одјећа (бијели мантил, радни комбинезов, обућа затворена са свих страна). Дуга коса мора бити скупљена.
2. У случају потребе користити и другу заштитну опрему: заштитне рукавице, заштитне наочаре и маске.
3. У Лабораторији је забрањена припрема и конзумација хране и пића, пушење, као и употреба мобилних телефона.
4. Лабораторијски сто и радно мјесто је потребно увијек држати уредно и чисто. На радном мјесту, од личних предмета, може бити само дневник рада и прибор за писање.
5. Посуђе које се користи за извођење хемијских експеримената мора бити увијек чисто.
6. Током рада водити рачуна да се хемикалије не запрљају. Чврсте хемикалије узимати сувом кашиком или шпартулом. Раствори се чувају у стакленим реагенс боцама. Вишак реагенса не враћати у боцу из које је узет.
7. Спријечити да агресивне хемикалије падну на руке, лице или друге дијелове тијела. Прљавим рукама се не смију дирати лице и очи. Послије рада руке добро опрати.
8. Не пробавати укус хемикалија. Мирис хемикалија установити крајње опрезно: не удисати паре и гасове пуним плућима, већ их лаганим покретом руке пренијети носу.
9. Вруће предмете хватати штипаљком, клијештима или крпом, а не рукама. Када се стаклено посуђе загријава директно на пламену, спољни зидови суда морају бити суви.
10. Загријавање и хлађење воде и раствора се врши у отвореним посудама.
11. Операције са лакоиспарљивим органским растварачима, јаким киселинама и базама и другим агресивним хемикалијама радити обавезно у дигестору и далеко од отвореног пламена.
12. Јаке киселине и базе, као и отровне материје не пипетирати устима. У ту сврху се користе пропипете или аутоматске пипете.
13. Приликом мијешања јаких киселина и воде никада не додавати воду у киселину (ВУК) због бурног и агресивног тока реакције.

14. На крају експеримента искључити гас (тј. обратити пажњу да ли је вентил за довод гаса правилно затворен као и да ли је сав гас у цијеви изгорио), искључити струју, опрати прљаво суђе, средити радно мјесто и затворити воду.
15. Рад у отвореним цијелинама подлијеже истим правилима као и рад у затвореним лабораторијама.
16. Поступање са механизацијом (возила, пољопривредна механизација и прикључна оруђа) подлијеже правилима којима је уређено кориштење службених возила Института.

Правила прања суђа

Члан 13.

Чистоћа лабораторијског суђа је битан услов за добијање тачних резултата у раду, али и за безбједност рада у лабораторији. Приликом прања лабораторијског суђа потребно је придржавати се сlijедећих правила:

1. Посуђе је препоручљиво прати одмах по завршетку експеримента.
2. Стаклено лабораторијско суђе се пере тако што се из посуђа прво одстрани садржај заостао након извођења експеримента и посуда се добро испере са водом, затим се пере помоћу детерџената (течних, у праху или са абразивима) са топлом водом и четком, ради механичког одстрањивања нечистоћа. Суђе се добро испере са водом и на крају у 2-3 наврата са дестилованом водом.
3. Опрано суђе се не брише крпом, него се суши на ваздуху на сталцима или у лабораторијској сушници. У лабораторијској сушници се не смије сушити одмјерно посуђе.

Правила одлагања отпадака

Члан 14.

1. Отпадне растворе и у води топиве соли просути у судопер, те исти одмах опрати млазом воде.
2. Органски растварачи се излијевају се у посебне боце.
3. У води нетопљиве соли, као и све остале чврсте отпатке, који нису отровни бацати само у канте за отпатке.
4. Отровне хемикалије одлагати по упутству и налогу одговорног лица.

Инвентар Лабораторије

Члан 15.

Под инвентаром Лабораторије се подразумева лабораторијски намјештај, лабораторијско посуђе, хемикалије, апарати и инструменти, помоћна опрема и научно-наставна помагала, пољопривредна механизација и прикључна оруђа те алат за њихово одржавање.

Члан 16.

Шеф Лабораторије је дужно да ради периодични инвентуру стања лабораторијског инвентара (на крају зимског и љетног семестра), приликом које ће се вршити отпис покварених инструмената, разбијеног и оштећеног посуђа и осталог инвентара.

Посуђивање инвентара

Члан 17.

За потребе научно-истраживачког рада и извођења наставе са студентима (лабораторијских вјежби) особље ангажовано на редовним активностима и пројектима Института за генетичке ресурсе, може међусобно требовати инвентар друге лабораторије уз претходно одобрење шефа те лабораторије, с тим да морају благовремено (најмање 7 дана унапријед) упознати особу, задужену за издавање посуђа и апарата на реверс у лабораторији, о потребама у вези са лабораторијским посуђем и апаратима и договорити тачно вријеме кориштења инвентара.

Члан 18.

Шеф лабораторије је дужан именовати особу одговорну за издавање лабораторијског инвентара на реверс, која ће у договору са њим издавати лабораторијски инвентар на реверс, водити Књигу задужења (реверса) и подносити извјештаје о стању инвентара и евентуалним акцидентним ситуацијама.

Члан 19.

Апарати, за које је упутством за употребу прецизирано да се не смију износити из радне просторије, се могу користити само у лабораторији и на њима не може радити необучено особље.

Члан 20.

У Књигу задужења (реверса) ће се уписивати свако кориштење и посуђивање посуђа и апарата, са назнаком времена посуђивања, кориштења и враћања, те особа које су издале/примиле, посудиле/ вратиле инвентар, као и стања инвентара.

Члан 21.

Особље које требају инвентар Лабораторије је дужно вратити инвентар у истом стању као што је и посуђен. Такође, је дужно пријавити свако оштећење посуђа и апарата .

Члан 22.

Уколико особље које требају инвентар Лабораторије не пријави оштећење инвентара или оштети исти услјед властите непажње, сносиће материјалну одговорност. У супротном ће особа која је примила оштећен инвентар материјално одговарати за насталу штету.

Складиштење и чување хемикалија

Члан 23.

У складу са законским прописима хемикалије ће се складиштити у посебној, намјенској просторији, тј. Остави за хемикалије. Наведена просторија мора бити прописно означена и уређена.

Члан 24.

Шеф лабораторије је дужан именовати особу одговорну за стање хемикалија, која ће водити бригу о истима, и која ће у договору са шефом лабораторије издавати исте на кориштење.

Особа задужена за стање хемикалија ће водити Књигу евиденције хемикалија, у коју ће се евидентирати основне карактеристике хемикалија (датум куповине, отварања, потрошња, са назнаком специфичних карактеристика нпр. токсичности, запаљивости и др.)

Задужена особа из става 1. овог члана, ће такође уредно водити документацију о стању опреме, лабораторијског прибора и осталог материјала.

Инцидентне ситуације

Члан 25.

Под инцидентним ситуацијама се подразумевају тешки прекршаји Правила понашања и рада у лабораторију, због којих ће прекршитељ бити одстрањен из лабораторије уз подузимање даљњих дисциплинских мјера, те ситуације у којима је дошло до повреда у лабораторији, те хаварија нпр. пожар, поплава или оштећење апарата.

Члан 26.

Евиденција о инцидентним ситуацијама ће се водити у склопу Дневника рада лабораторије.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 27.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења.

Директор
Проф. др Гордана Ђурић

Додатак 1.

Лабораторије Института за генетичке ресурсе Универзитета у Бањој Луци

Лабораторије у објекту 1 - Центар за биодиверзитет:

1. In vitro лабораторија
2. Лабораторија за микроскопију
3. Лабораторија за биотехнологију
4. Лабораторија за молекуларну генетику
5. Лабораторија за стерилизацију
6. Лабораторија за припрему сјемена
7. Банка гена
8. Хербаријум*

*Хербаријум се смјесита у посебне ормаре на ходнику, а сто за особу која ради на хербаријуму у просторију за припрему сјемена или у простор између микроскопије и ин витро дијела (са преграђивањем).

Објекат 2 - Гараже и помоћни објекат

9. Простор 1 и 2: Гараже - Возни парк и пољопривредна механизација
10. Простор 3: Агрегат
11. Простор 4: Лабораторија за дозријевање сјемена и калемљење
12. Котловница

Центар за одрживо коришћење генетичких ресурса

13. Парк
14. Ботаничка башта
15. Расадник воћака, винове лозе, украсних биљака и шумског репродукционог материјала